

Όνομα: Φίλιας Γεώργιος
Τίτλος: Καθηγητής Θεολογικής Σχολής
 Πανεπιστημίου Αθηνών
Συνεργαζόμενο Ακαδημαϊκό Προσωπικό
Θ.Σ.Ε.Κ.

Θεολογική Σχολή Εκκλησίας Κύπρου
 Ισοκράτους, 1-7
 1016, Λευκωσία, Κύπρος
 Τηλ.: 00357 22 443 055
 Φαξ: 00357 22 443 050
 E-mail: g.filias@theo.ac.cy

Προφίλ:

Ο Γεώργιος Φίλιας γεννήθηκε στην Αθήνα και σπούδασε στη Θεολογική Σχολή Αθηνών. Ως αριστούχος και υπότροφος, συνέχισε τις σπουδές του, στον χώρο της ιστορίας και θεολογίας της χριστιανικής λατρείας στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης και στο Καθολικό Πανεπιστήμιο των Παρισίων, από τα οποία έλαβε το "Ανώτατο Δίπλωμα Λειτουργικών Σπουδών", δύο "Διπλώματα εμπεριστατωμένων σπουδών" (D.E.A.) στη Λειτουργική και στην παλαιοχριστιανική ιστορία, καθώς και διδακτορικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο της Σορβόνης με ειδίκευση στη λειτουργική. Ακολούθως μελέτησε τη χειρόγραφη ευχολογική παράδοση στη βιβλιοθήκη του Βατικανού, καρπός της οποίας υπήρξε η δεύτερη διδακτορική του μελέτη και η αναγόρευσή του σε Διδάκτορα της Θεολογικής Σχολής Αθηνών. Στο παρόν στάδιο είναι Καθηγητής στο ΕΚΠΑ, όπου και διδάσκει μαθήματα Λειτουργικής, Ομιλητικής, Θεολογίας της Λατρείας και Εορτολογίας. Υπηρέτησε επί μακρόν ως καθηγητής Μέσης Εκπαιδεύσεως σε Πειραματικά Λύκεια και Γυμνάσια και συμμετείχε ως συνεργάτης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου σε προγράμματα αναθεωρήσεως των αναλυτικών προγραμμάτων του μαθήματος των Θρησκευτικών, στη διδασκαλία επιμορφώσεως των καθηγητών Μ.Ε. καθώς και στις συγγραφικές ομάδες δύο διδακτικών βιβλίων.

1. Εκπαίδευση				
Πτυχίο	Έτος	Ίδρυμα	Τμήμα	Τίτλος Διατριβής
ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ (με «Άριστα»)	1994	ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ	«Ο τρόπος αναγνώσεως των ευχών κατά τα χειρόγραφα ευχολόγια 8 ^{ου} -14 ^{ου} αιώνων»
ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ (με «Άριστα»)	1987	PARIS IV-SORBONNE (ΓΑΛΛΙΑ)	HISTOIRE DES RELIGIONS	«Les prières pour les malades et sur l'huile de l'onction dans l'Euchologe Barberini Grec 336 (Codex Vaticanus Barberinianus Graecus 336)».

D.E.A (μεταπτυχιακό Δίπλωμα «εμπεριστατωμένων σπουδών») [με «Άριστα»]	1982	PARIS IV-SORBONNE (ΓΑΛΛΙΑ)	HISTOIRE DES RELIGIONS	«L'authenticité des sources de la liturgie Byzantine».
«Ανώτατο Δίπλωμα Λειτουργικών Σπουδών» (Master) [με «Άριστα»]	1981, Institut Supérieur de Liturgie (Institut Catholique de Paris), Τίτλος: «L'interprétation de la Divine Liturgie d'après les commentaires byzantins».			
1979	Πτυχίο (με «Άριστα») της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών			

2. Δεξιότητες

Είδος	Περιγραφή	Επίπεδο
Γλωσσικές	Αγγλικά	Proficiency Πανεπιστημίου Illinois (U.S.A.)
	Γαλλικά	Ανώτατο Δίπλωμα (Sorbonne 3) και Δίπλωμα Διδακτικής Επάρκειας
	Ιταλικά	Αναγνωστική επάρκεια
	Γερμανικά	Αναγνωστική επάρκεια

3. Εργοδότηση

Περίοδος εργοδότησης		Εργοδότης	Τοποθέτηση	Θέση
Από	Μέχρι			
1981	1998	Ελληνικό κράτος	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	Καθηγητής Θεολόγος
1998	Σήμερα	Ελληνικό κράτος	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Αθηνών

4. Υποτροφίες, Χρηματοδοτήσεις και Χρηματικές Ενισχύσεις

Comité Catholique pour la collaboration culturelle	Υποτροφία για μεταπτυχιακές σπουδές στη Γαλλία.

5. Διδασκαλία

1981-1998	Διδασκαλία στη Μέση Εκπαίδευση	Καθηγητής Θεολόγος
1982-1991	Διδασκαλία στους μετεκπαιδευόμενους Καθηγητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	Επιμορφωτής Καθηγητής
	Διδασκαλία στη Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (1998-σήμερα)	Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
	Διαλέξεις σε Τριτοβάθμια Πανεπιστημιακά Ιδρύματα (Θεολογική Σχολή Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης/ Πανεπιστήμιο Louvain, Βέλγιο/ Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλος (2000-2015)	Επισκέπτης Καθηγητής
2013-2020	Διδασκαλία στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Θεολογίας του Πανεπιστημίου «Νεάπολις» της Πάφου (Κύπρος).	Επισκέπτης Καθηγητής
2004-2020	Διδασκαλία στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Θεολογίας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου	Συνεργαζόμενο Επιστημονικό Προσωπικό
	Διδασκαλία Θεμάτων Ιστορίας και Θεολογίας της Λατρείας στο Λαϊκό Πανεπιστήμιο της Εταιρείας των Φίλων του Λαού (Αθήνα)[1998-2020]	Επισκέπτης Καθηγητής

2022-2025	Διδασκαλία του μαθήματος της «Λειτουργικής-Τελετουργικής» στην Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία των Αθηνών [2007-2015] Διδασκαλία του μαθήματος της «Λειτουργικής-Τελετουργικής» στο Εκκλησιαστικό Φροντιστήριο της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής. [2001-2013]. Διδασκαλία (στη γαλλική γλώσσα) στο Ινστιτούτο Μεταπτυχιακών Σπουδών του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Chambésy της Γενεύης/ Διδακτική συνεργασία με το Université de Fribourg και με το Université de Genève.	
-----------	---	--

6. Διοικητικά Καθήκοντα

	Πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας-Μέλος της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Αθηνών. [2011-2015] Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας-Μέλος της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Αθηνών. [2009-2011] Επόπτης Κτιρίου Θεολογικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών [2001-2019] Διευθυντής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. [2018-σήμερα] Διευθυντής του Εργαστηρίου Ψηφιακής Έρευνας και Σπουδής Χειρογράφων του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. [2019-σήμερα]
2006-2015	Με απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ. (ΦΕΚ 1313/ 14-9-2006, τ.Β'), ορισμός ως μέλος της προσωρινής διοικούσας επιτροπής της Ανώτατης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Αθηνών.
2015-2019	Διορισμός (από το Υπουργείο Παιδείας) στη θέση του Προέδρου του Ανώτατου Επιστημονικού Συμβουλίου για τις Εκκλησιαστικές Ακαδημίες (ΦΕΚ 177/1-4-2016).

	Διορισμός ως μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Ιδρύματος Νεότητας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών (2125/ 30-9-98). [1998]. Με την υπ' αριθμ. 5113/ 7-10-99 απόφαση της Ιεράς Συνόδου, ορισμός ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του «Ιδρύματος Βυζαντινής Μουσικολογίας της Εκκλησίας της Ελλάδος». [1990] Κατόπιν ψηφοφορίας μεταξύ των Εφημερίων της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, ανάδειξη ως μέλος (πρώτος σε αριθμό ψήφων) του γνωμοδοτικού συμβουλίου για διοικητικά θέματα μείζονος σημασίας. [2005] Κατόπιν αποφάσεως της Ιεράς Συνόδου, διορισμός ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εστίας Εκκλησιαστικής Εκπαιδεύσεως. [2008] Επιλογή από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος για συμμετοχή στον θεματικό κατάλογο «προσώπων ικανών να προβάλλουν καταλλήλως τις απόψεις της Εκκλησίας επί αντιστοιχών θεμάτων και να υποστηρίξουν αυτές σε εκπομπές των Μ.Μ.Ε». [2011] Ορισμός ως μέλος του Κεντρικού Διοικητικού Συμβουλίου της Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος. [2014] Ορισμός (από την Ιεραρχία της Εκκλησίας της Ελλάδος) ως μέλος της εξαμελούς επιτροπής ειδικών για την αντιπροσωπεία της Εκκλησίας της Ελλάδος στη μέλλουσα να συνέλθει Πανορθόδοξη Σύνοδο. [2016] Ορισμός ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Ποιμαντικής Επιμορφώσεως της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών. [2020] Εισηγητής των νέων Ακολουθιών που υποβάλλονται προς έγκριση στην Συνοδική Επιτροπή Θείας Λατρείας και Ποιμαντικού έργου της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. [Δεν μνημονεύω αναλυτικά τις διάφορες επιτροπές (εκδόσεων και συνεδρίων) της Εκκλησίας της Ελλάδος, των οποίων είμαι τακτικό μέλος εδώ και πολλά χρόνια].

7. Μέλος Επιστημονικών Σωματείων και Επαγγελματικές Υπηρεσίες

Μέλος της Societas Liturgica (της διεθνούς επιστημονικής οργανώσεως για την έρευνα της χριστιανικής Λατρείας).	
--	--

Διευθυντής Συντάξεως της «Μεγάλης Ορθόδοξης Χριστιανικής Εγκυκλοπαίδειας» (Μ.Ο.Χ.Ε.)	
Από το 1992 έως και το 2018 έχω διατελέσει: • Διευθυντής συγγραφικών ομάδων για τη συγγραφή εγχειριδίων για το μάθημα των Θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, • Υπεύθυνος για τη σύνταξη Αναλυτικών Προγραμμάτων του μαθήματος των Θρησκευτικών, καθώς και για τη δημιουργία εκπαιδευτικών λογισμικών (C.D. ROM.) για το μάθημα των Θρησκευτικών.	

8. Μέλος Επιτροπών Διοργάνωσης Συνεδρίων

Μέλος της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Λειτουργικής Αναγεννήσεως» με ευθύνη τη διοργάνωση των Πανελλήνιων Λειτουργικών Συμποσίων (έχουν διοργανωθεί δεκαοκτώ Συνέδρια από το 1998 και εξής).	
---	--

--	--

9. Αξιολόγηση άρθρων

--	--

10. Ερευνητικά Προγράμματα - Χορηγίες - Συνεισφορές

	• 2011 (έως σήμερα): συμμετοχή στο ερευνητικό πρόγραμμα CBM (Cataloguin of Byzantine Manuscripts) του Πανεπιστημίου του Άμστερνταμ. Η έρευνα περιλαμβάνει εισηγήσεις και συμμετοχή σε ερευνητικές επιτροπές και συνεργασία με τον Netherlands Organisation of Scientific Research (υπό την συνδρομή του εκδοτικού οίκου «Brepols»). Το πρόγραμμα φιλοδοξεί να καταγράψει, συστηματοποιήσει και ερευνήσει όλα τα βυζαντινά χειρόγραφα ευχολόγια που αφορούν στη χρήση της Αγίας Γραφής στη Λατρεία. • 1998: Ανάληψη ερευνητικού προγράμματος (Επιτροπή Ερευνών του ΕΚΠΑ/ κωδικός 70/4/4128), με θέμα «Συλλογή και θεματική αρχειοθέτηση χειρογράφων πηγών της χριστιανικής Λατρείας (Ευχολόγια- Τυπικά- άλλες συναφείς πηγές)».
--	---

11. Μνημόνια Συνεργασίας

--	--

12. Προτάσεις που εξασφάλισαν τη βαθμολογία αλλά όχι τη χρηματοδότηση

13. Ερευνητικά Ενδιαφέροντα

	Ιστορία και θεολογία της Χριστιανικής Λατρείας/ Εκκλησιαστική Ιστορία/ Βιβλικές σπουδές/ Βυζαντινή Ιστορία/ Βιβλική, χριστιανική και βυζαντινή αρχαιολογία/ Πατρολογία/ Δογματική/ Κανονικό Δίκαιο/ Ποιμαντική.

14. Δημοσιεύσεις

(1). «Τοῖς πᾶσι τὰ πάντα», *Σύναξη* 14, 1985, σ. 94- 95.

- (2). Βιβλιοκρισία στο βιβλίο του Ε. ΖΟΥΜΑ, *Οί θεολογικές προϋποθέσεις τῆς Εὐχαριστιακῆς ἐπικλήσεως*, *Σύναξη* 26, 1988, σ. 105- 106.
- (3). Βιβλιοκρισία στο βιβλίο του Ἱερομονάχου ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ, *Τὸ Ἅγιον Βάπτισμα*, *Σύναξη* 35, 1989, σ. 100- 101.
- (4). «Ἡ Συροχαλδαϊκὴ Ἀναφορὰ Ἀδδαίου καὶ Μάριος», *Σύναξη* 30, 1990, σ. 33- 42.
- (5). «Ἡ Λειτουργικὴ ζωὴ τῶν πρώτων μοναστικῶν κοινοβίων», *Σύναξη* 35, 1990, σ. 33- 42.
- (6). «Τὸ Βαρβερινὸ Εὐχολόγιο 336», *Θεολογία* 61 (III), 1990, σ. 396- 417.
- (7). «Ἡ ἀκολουθία τοῦ Εὐχελαίου στοῦ Βαρβερινὸ Εὐχολόγιο 336 καὶ στοῦ Εὐχολόγιο τοῦ J. GOAR», *Θεολογία* 62 (III), 1991, σ. 560- 568.
- (8). «Ἡ μετάβαση ἀπὸ τὴν ἀπλὴ ἄλειψη τῶν ἀσθενῶν μὲ ἔλαιο στὴν εὐλογία τοῦ ἐλαίου πρὶν ἀπὸ τὴν ἄλειψη» (Συμβολὴ στὴ μελέτη τοῦ Μυστηρίου τοῦ Εὐχελαίου), *Οἰκοδομὴ καὶ Μαρτυρία*, Ἐκφραση ἀγάπης καὶ τιμῆς στοῦ Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Σερβίων καὶ Κοζάνης Διονύσιον, Κοζάνη 1991, σ. 433- 449.
- (9). Βιβλιοκρισία στοῦ βιβλίου τῶν Γ. ΜΑΝΤΖΑΡΙΔΗ, Β. ΠΙΟΥΛΤΣΗ, Ι. ΠΕΤΡΟΥ, Ν. ΤΖΟΥΜΑΚΑ, *Θέματα Χριστιανικῆς Ἠθικῆς*, *Σύναξη* 38, 1991, σ. 112- 114.
- (10). «Στὶς πηγές τῆς Εὐχαριστιακῆς ἐνότητος κλήρου καὶ λαοῦ», *Σύναξη* 50, 1994, σ. 101- 107.
- (11). «Ἡ “ἀπαλλαγὴ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος” : πτυχὲς τῶς σχέσεως τῶν Μυστηρίων Εὐχελαίου καὶ Μετανοίας», *Θεολογία* ΞΕ΄ (Α), 1994, σ. 171-184.
- (12). Βιβλιοκρισία στοῦ βιβλίου τοῦ Γ. ΜΑΝΙΑΚΗ, *Οἱ γυναῖκες στὴ λατρεία*, *Σύναξη* 52, 1994, σ. 127- 129.
- (13). «Τὸ βιβλίο τῶν Ὁρησκευτικῶν στὴν Ε΄τάξη τοῦ δημοτικοῦ», *Ἐξοδος* 13(17), 1994, σ. 47-49.
- (14). «Τὸ ἀσκητικὸ στοιχεῖο στὴν Ὁρθόδοξη λατρεία», *Σύναξη* 53, 1995, σ. 57- 64.
- (15). « “Θυσία Μυστικὴ τετελειωμένη”. Προσεγγίσεις στὴ Θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων Δώρων», *Πειραϊκὴ Ἐκκλησία*, Μάρτιος 1995, σ. 10- 11.
- (16). «Ἱστορικὲς τομὲς στὴ Χριστουγεννιάτικὴ ἐορτολογία», *Πειραϊκὴ Ἐκκλησία*, Δεκέμβριος 1995, σ. 6- 9.
- (17). «Σύγχρονοι προβληματισμοὶ γιὰ τὴ λατρεία», *Ἐξοδος*, 14 (18), 1995, σ. 66- 73.
- (18). « “Δι’ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα” : ἡ προφητεία καὶ τὸ μαρτύριο ὡς ὁδοδείκτες στὴν πορεία πρὸς τὸ Πάσχα», *Πειραϊκὴ Ἐκκλησία*, Μάρτιος 1996, σ. 7- 9.
- (19). *Τὸ Βάπτισμα κατὰ τίς λειτουργικὰς πηγὰς τῆς ἀντιοχειανῆς Ἐκκλησίας*, Ἀθήνα 1996, σελ. 151.
- (20). *Ὁ τρόπος ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν στὴ λατρεία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*, Ἀθήνα, Γρηγόρης, 1997, σ. 391.
- (21). «L’ épiclese eucharistique dans les liturgies de Basile le Grand et de Grégoire de Nazianze», *Nouvelle Revue théologique*, 119 (1), 1997, p. 37- 49.
- (22). «Ὁ Μοναχισμὸς ὡς ἐλπίδα γιὰ μιὰ λειτουργικὴ ἀναγέννηση στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία», *Θεολογία καὶ Μοναχισμὸς, Ζ΄ Θεολογικὸ Συνέδριο τῆς ἱεῤῥᾶς Μητροπόλεως Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου*, Ναύπακτος 1997, σ. 40- 48.
- (23). «Ἡ ἐκκλησιολογικὴ θεώρηση τῆς Θείας Εὐχαριστίας, πηγὴ ἐκκλησιαστικῆς αὐτοσυνειδησίας καὶ λειτουργικῆς ἀναγέννησης», *Σύναξη* 61, 1997, σ. 45- 52.
- (24). *Les prières pour les malades et sur l’ huile de l’ onction dans l’ Euchologe Barberini Grec 336 (Codex Vaticanus Barberinianus Graecus 336)*, Ἀθήνα, Ἑταιρεία τῶν φίλων τοῦ λαοῦ, 1997, σελ. 253 (Κέντρο Ἑρεύνης Βυζαντίου 7).
- (25). «Πηγὰς καὶ ἐξέλιξη τῶν ἐξορκιστικῶν εὐχῶν», *Σύναξη* 67(1998), σσ. 71-95.
- (26). «Οἱ εὐχὲς τῶν Ἀποστολικῶν Διαταγῶν ὑπὲρ τῶν μετανοούντων: πρὸς μίαν διερεύνηση τοῦ τελετουργικοῦ τῆς Μετανοίας κατὰ τοὺς τέσσερεις πρώτους αἰῶνες», *Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*, τόμ. ΛΓ΄ (1998), σσ. 525-560.
- (27). «Τὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος», *Ἐκκλησία* ΟΖ΄ (5), 2000, σσ. 432-440 (Εἰσήγησις στοῦ Α΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμπόσιου στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων).

- (28) «La prière liturgique dans la tradition byzantine (aperçu historique et théologique)», *La prière liturgique (Conférences Saint-Serge, XLVIIe Semaine d' Etudes Liturgiques, Paris 2000)*, Roma, Edizioni Liturgiche, 2001, σσ. 27-40 (*Bibliotheca «Ephemerides Liturgicae»*, 115).
- (29) «Ἡ σύγχρονη ἐκκοσμίκευση στὴ ζωὴ τῶν πιστῶν», *Διάβαση*, σσ. 5-15.
- (30) «“Εὐχὴ εἰς τὸ ἀναδήσασθαι κεφαλὴν γυναικὸς” (κριτικὴ ἔκδοση καὶ ἱστορικοθεολογικὴ προσέγγιση)», *Ἐπιστημονικὴ Ἑπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν* / *Ἐπιστημονικὴ Ἑπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*, ΛΔ' (1999), σσ. 305-325.
- (31) *Ἡ ἔννοια τῆς «ὀγδόης ἡμέρας» στὴ λατρεῖα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας*, Ἀθήνα, Γρηγόρης, 2001, σσ. 303.
- (32) *Οἱ θεομητορικὲς ἐορτὲς στὴ λατρεῖα τῆς Ἐκκλησίας*, Ἀθήνα, Γρηγόρης, 2002, σσ.215.
- (33) *Μελέτες ἱστορίας καὶ θεολογίας τῆς λατρείας*, Ἀθήνα, Γρηγόρης, 2002, σσ.155.
- (34) «Ἡ “ἱεουργία” τοῦ λόγου: Ἡ θέση τοῦ κηρύγματος στὴ θεία Λειτουργία», *Σύναξη* 83 (2002), σσ.6-14.
- (35) «Ἐννοια καὶ σημασία τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χρίσματος στὴ ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ», ἐν *Τὸ Ἅγιον Βάπτισμα*, Ἀθήνα, Ἀποστολικὴ Διακονία, 2002, σσ.49-68 (σειρὰ «Λογικὴ Λατρεία» 13).
- (36) «“Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω” (Α΄ Κορ.14,40): Ἐννοια καὶ σημασία τῆς Παύλειας προτροπῆς στὴ λειτουργικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας», ἐν *Ἐκκλησία καὶ κόσμος κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο (Ζ΄ Παύλεια/ Πρακτικὰ διεθνοῦς ἐπιστημονικοῦ συνεδρίου)*, Βέροια 2001, σσ. 299-314.
- (37) «Τὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος», ἐν *Τὸ ἅγιον Βάπτισμα* (Πρακτικὰ Α΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου), Ἀθήνα, ΕΜΥΕ, 2003, σσ. 79-99.
- (38) «Ὁ τρόπος ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν τῆς θείας Λατρείας (μὲ ἀφορμὴ μία εἰσήγησις)», *Θεολογία* 74(Ι), 2003, σσ.111-151.
- (39) «Ὁ τελὼν καὶ ὁ τόπος τελέσεως τοῦ Εὐχελαίου κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνες», *Ἐπιστημονικὴ Ἑπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*, ΛΣΤ' (2001/ ἐξεδόθη τὸ 2003), σσ.707-732.
- (40) «Γενικὴ θεώρηση τῆς λειτουργικῆς γλώσσας ὡς μέσου συμμετοχῆς στὴ Λατρεῖα τῆς Ἐκκλησίας», *“Λατρεύσωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ”. Τὸ αἷτημα τῆς λειτουργικῆς ἀνανεώσεως στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία*, Ἀθήνα, Ἀποστολικὴ Διακονία, 2003, σσ. 171-189.
- (41) «Ἡ εὐχαριστιακὴ ἀναφορά», *Τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας*, Ἀθήνα, Ἀποστολικὴ Διακονία, 2004, σσ.101-126
- (42) «Ἡ θεολογία τοῦ πόνου», *Σύναξη* 89(2004), σσ.44-52.
- (43) «Ἡ Ἀκολουθία εἰς Δίγαμον», *Ἐπιστημονικὴ Ἑπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*, ΛΖ' (2002/ ἐξεδόθη τὸ 2004), σσ.541-566.
- (44) «Τὰ ἀγιογραφικὰ ἀναγνώσματα τοῦ Τριωδίου καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου», στὸν τόμο *Ἱερουργεῖν τὸ Εὐαγγέλιον (ἡ Ἁγία Γραφὴ στὴν Ὁρθόδοξη Λατρεία)*, Πρακτικὰ Ε΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου, Ἀθήνα, Ἀποστολικὴ Διακονία, 2004, σσ. 201-234.
- (45) «Τὸ Μυστήριον τοῦ ἁγίου Εὐχελαίου καὶ τὰ θεραπευτήρια τοῦ Ἀσκληπιοῦ», στὸν τόμο *Χριστιανικὴ λατρεία καὶ εἰδωλολατρεία*, Πρακτικὰ ΣΤ΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου, Ἀθήνα, Ἀποστολικὴ Διακονία, 2005, σσ.227-279.
- (46) «Le problème d'une épiclèse eucharistique à Jésus-Logos», ἄρθρο ποὺ δημοσιεύτηκε σὲ συλλογικὸ τόμο στὸ Στρασβοῦργο (2005), σσ. 1-12 (σὲ ἀνάτυπο).
- (47) «Μελωδία καὶ προσευχὴ στὴν Ἁγία Ἀναφορὰ», *Σύναξη* 95, 2005, σσ. 48-51.
- (48) *Λειτουργικὴ, τόμος Α΄*, Ἀθήνα, Γρηγόρης, 2006, σσ. 476
- (49) *Παράδοση καὶ ἐξέλιξη στὴ Λατρεία τῆς Ἐκκλησίας*, Ἀθήνα, Γρηγόρης, 2006, σσ. 419.
- (50) «Ὁ ἱερέας ὡς διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου», *Ἑπετηρίδα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*, τόμ. Μ΄, Ἀθήνα 2005, σσ. 273-282.

- (51) «“Ο μόσχος ὁ ἄμωμος, ὁ μὴ δεχόμενος ἀμαρτίας ζυγὸν καὶ τυθεὶς δι’ ἡμᾶς ἐκὼν” (Συμβολὴ στὴν εὐχαριστιακὴ θεολογία)» (πρὸς δημοσίευση στὸν τιμητικὸ τόμο «Ἀντίδωρον» γιὰ τὸν καθ. Ἰ.Φουντούλη).
- (52) «Ἡ λειτουργικὴ ζωὴ καὶ ὁ Γέροντας Ἰωσήφ ὁ Ἡσυχαστὴς», *Γέροντας Ἰωσήφ ὁ Ἡσυχαστὴς, Ἅγιον Ὅρος- Φιλοκαλικὴ ἐμπειρία*, Ἱερὰ Μεγίστη Μονὴ Βατοπαιδίου, 2007, σσ.355-364.
- (53) «Ἡ συμβολὴ τοῦ π. Ἀλεξάνδρου Σμέμαν στὴν διαμόρφωση τῆς σύγχρονης Θεολογίας», *Ὁ ἅγιος Νικήτας*, Ἰούλιος- Αὐγούστος 2007, σσ. 223-227.
- (54) «Eucharistie et prières diverses transmises sous le nom de Jean Chrysostome dans la tradition liturgique de l’Eglise Orthodoxe», στὸν τόμο *Chrysostomosbilder in 1600 Jahren (Facetten der Wirkungsgeschichte eines Kirchenvaters)*, ὑπὸ τὴν ἐκδοτικὴ εὐθύνη τῶν M.Wallraff, R.Brändle, Bâsel 2008, σσ. 99-109.
- (55) «Ἐλεημοσύνη» καὶ «φιланθρωπία» στὴ Θ. Εὐχαριστία τῆς πρώτης Ἐκκλησίας», *Ἡ Ὁδὸς* (τριμηνιαῖο φυλλάδιο ὀρθοδόξου διδασχῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου), 11 (2008), σσ. 6-9.
- (56) «Τὰ ἐρμηνευτικὰ ὑπομνήματα στὴ Νεκρώσιμη Ἀκολουθία», *Τὸ Μυστήριον τοῦ θανάτου εἰς τὴν Λατρείαν τῆς Ἐκκλησίας* (Πρακτικὰ Θ’ Πανελλήνιου Λειτουργικοῦ Συμποσίου στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, Βόλος, 5-7 Νοεμβρίου 2007), Ἀθήνα, ΕΜΥΕ, 2009, σσ. 231- 262.
- (57) «Θεία Λατρεία καὶ Πολιτισμός», *Ὁ ἅγιος Νικήτας*, ΙΘ (220), Σέρρες 2009, σσ. 145- 149/ 176- 177.
- (58) «Ὁ Γάμος ὡς Μυστήριον τῆς αἰωνιότητος», *Ἡ Ὁδὸς* (τριμηνιαῖο φυλλάδιο ὀρθοδόξου διδασχῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου), 14 (2008), σσ. 7-11.
- (59) *Ἐκκλησιαστικὴ Ρητορικὴ καὶ ἐκφορὰ τοῦ σύγχρονου θεολογικοῦ λόγου*, Ἀθήνα, Γρηγόρης, 2009, σ. 174.
- (60) «Ἐκκλησία καὶ Λειτουργήματα», *Ἐφημέριος*, 58 (2009), σσ. 5-8.
- (61) «Προφητολόγιο καὶ λειτουργικὴ χρῆση», *Ὁ ἅγιος Νικήτας* 223 (2009), σσ. 247-250.
- (62) «Οἱ ἐξορκισμοὶ ὡς θεραπευτικὴ λειτουργικὴ δραστηριότητα», (Πρακτικὰ Ι’ Πανελλήνιου Λειτουργικοῦ Συμποσίου στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, Βόλος, 20-22 Ὀκτωβρίου 2008), Ἀθήνα, ΕΜΥΕ, 2009, σσ. 313- 357.
- (63) «Πτυχὲς τῆς Εὐχαριστιακῆς Πνευματολογίας. Σχόλια μὲ ἀφορμὴ τὴν εὐχαριστιακὴ ἐπίκληση στὶς Λειτουργίες Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου», *Θεολογία* 80(4), 2009, σσ. 107-122.
- (64) Εἰσαγωγή στὸ βιβλίον (σσ. 13-68) +Χριστοδούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, *Ἔργα, τόμ. Β (Λειτουργικαὶ Ἐγκύκλιοι)*, Ι.Μ. Δημητριάδος, 2010.
- (65) « Τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου μέσα ἀπὸ τὴν ὕμνογραφία τῆς Μ. Ἑβδομάδος», *Ἐνατενίσεις* 10 (2010), σσ. 40-45.
- (66) «Πληροφορίες τῶν λειτουργικῶν Ὑπομνημάτων σχετικὰ μὲ τὴ Νεκρώσιμη Ἀκολουθία», *Ἡ Ὁδὸς* (τριμηνιαῖο φυλλάδιο ὀρθοδόξου διδασχῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου), 17 (2010), σσ. 16-18.
- (67) «Πηγές, διαμόρφωση καὶ ἐξέλιξη τῶν Θεομητορικῶν ἑορτῶν», *Πνευματικὴ Διακονία (περιοδικὴ ἔκδοση Ἱ. Μητροπόλεως Κωνσταντίας- Ἀμοχώστου)*, 3, 2010, σσ. 31- 46.
- (68) «Ἡ λειτουργικὴ ἀγωγή τοῦ Γάμου καὶ τῶν λοιπῶν Ἀκολουθιῶν», *Λειτουργικὴ Ἀγωγή, «Μυσταγωγῶν Σου Κύριε τοὺς μαθητὰς ἐδίδασκες λέγων»* (Πρακτικὰ ΙΑ’ Πανελλήνιου Λειτουργικοῦ Συμποσίου στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων), Ἀθήνα, ΕΜΥΕΕ, 2010, σσ. 119- 134.
- (69) «Θεία Λατρεία καὶ Πολιτισμός», *Ἐκκλησία καὶ Πολιτισμός* (Πρακτικὰ Ε’ Συνεδρίου Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης), Θεσσαλονίκη 2010, σσ. 43-57.
- (70) «Ἐρωτήματα ὡς πρὸς τὴ Λατρεία», *Παρεμβολή*, 96 (2011), σσ. 8-10.
- (71) «Οἱ ἐβραϊκὲς ρίζες των Ἐγκαινίων τῶν Ναῶν», *Ἡ Ὁδὸς* (τριμηνιαῖο φυλλάδιο ὀρθοδόξου διδασχῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου), 20 (2011), σσ. 6-7.
- (72) «Ἀνταιρετικὴ θεολογία καὶ εὐχαριστιακὴ προσευχὴ τὸν τέταρτο αἰῶνα», *Ἐπιστημονικὴ Ἐπιθεώρηση τοῦ Μεταπτυχιακοῦ Προγράμματος «Σπουδὲς στὴν Ὀρθόδοξη Θεολογία» τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνοικτοῦ Πανεπιστημίου*, τόμ. Α’, Πάτρα 2010, σσ. 293- 319.

- (73) «Θεματολογία καὶ προβληματική τῆς σύγχρονης ἐκκλησιαστικῆς ρητορικῆς», *Θεολογία* 82 (II), 2011, σσ. 77- 91
- (74) «Ἐρωτήματα ὡς πρὸς τὴ Λατρεία», *Ἐκκλησία ΠΗ' (11)*, 2011, σσ. 761-763.
- (75) «Ἡ θεολογία τοῦ πόνου», *Ἡ Ὁδὸς* (τριμηνιαῖο φυλλάδιο ὁρθοδόξου διδαχῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου), 22 (2012), σσ. 2-6.
- (76) «Τὰ λειτουργικὰ σχόλια τοῦ *Πηδαλίου*», *Ἅγιος Νικόδημος Ὁ Ἀγιορείτης- 200 χρόνια ἀπὸ τὴν κοίμησή του*, Πεντάλοφος Παιονίας, Ἱερὸ Κοινόβιο ὁσίου Νικοδήμου, 2011, σσ. 161-192.
- (77) «Τὰ λειτουργικὰ κείμενα στὰ ἔργα τοῦ ἁγ. Ἐπιφανίου Κύπρου καὶ ἡ σχέση του μὲ τὴ λειτουργικὴ παράδοση», *Ἅγιος Ἐπιφάνιος Κωνσταντίας, Πατὴρ καὶ Διδάσκαλος τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας* (πρακτικά συνεδρίου), Ἁγία Νάπα- Παραλίμνι, 2012, σσ. 467-482.
- (78) «Ἡ συνάφεια πρωτοτύπου, μεταφράσεως καὶ τρόπου ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν στὴ Θ. Λειτουργία», *Ἐκκλησία ΠΘ' (7)*, 2012, σσ. 423-426.
- (79) «Λατρεία καὶ Προσευχὴ στὴν Πρωτοχριστιανικὴ Ἐκκλησία καὶ ἐπιδράσεις ἀπὸ τὴ λατρεία καὶ προσευχὴ τῆς Συναγωγῆς», *Ἐπιστημονικὴ Ἐπιθεώρηση τοῦ Μεταπτυχιακοῦ Προγράμματος «Σπουδὲς στὴν Ὁρθόδοξη Θεολογία» τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνοικτοῦ Πανεπιστημίου*, τόμ. Β', Πάτρα 2011, σσ. 517- 536.
- (80) «Ἡ Γένεση τῆς Χριστιανικῆς Λατρείας (Α' αἰ.)», *Ἐκκλησία*, 90(2), 2013, σσ. 69-117.
- (81) «“Ὁ μόσχος ὁ ἄμωμος, ὁ μὴ δεχόμενος ἁμαρτίας ζυγὸν καὶ τυθεὶς δι' ἡμᾶς ἐκὼν” (Συμβολὴ στὴν εὐχαριστιακὴ θεολογία)», *Γηθόσουνον Σέβασμα* (Ἀντίδωρον τιμῆς καὶ μνήμης εἰς τὸν μακαριστὸν καθηγητὴν τῆς Λειτουργικῆς Ἰωάννην Μ. Φουντούλη) Θεσσαλονίκη, Κυριακίδης, ἄ.χ., τόμ. Β', σσ. 2001-2033.
- (82) «Τὰ Μηναῖα», *Ἐκκλησία*, 90(6), 2013, σσ. 431-436
- (83) «Οἱ εὐχαριστιακὲς μαρτυρίες τοῦ Ἀμβροσίου Μεδιολάνων (+397)», *Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίδα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*, 46 (2011), σσ. 233-244.
- (84) «Οἱ μαρτυρίες περὶ τῆς θείας Εὐχαριστίας στὰ ἔργα τοῦ Ἰουστίνου, Φιλοσόφου καὶ Μάρτυρος (+165)», *Οἶακοστρόφιον* (Τιμητικὸς τόμος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σύρου-Τήνου κ. Δωροθέου Β', Τήνος 2013, σσ. 405-408.
- (85) «Ἱστορία καὶ Θεολογία τῆς Θ. Εὐχαριστίας κατὰ τὸν Κυπριανὸ Καρθαγένης (+258)», *Ἐπιστημονικὴ Ἐπιθεώρηση τοῦ Μεταπτυχιακοῦ Προγράμματος «Σπουδὲς στὴν Ὁρθόδοξη Θεολογία» τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνοικτοῦ Πανεπιστημίου*, τόμ. Γ', Πάτρα 2012, σσ. 392- 406.
- (86) «Στὶς πηγὲς τῆς ἔννοιας τῆς “Θυσίας” στὴ χριστιανικὴ Λατρεία: παλαιοδιαθηκικὲς προτυπώσεις περὶ τῆς θείας Εὐχαριστίας», *Ἐπιστημονικὴ Ἐπιθεώρηση τοῦ Μεταπτυχιακοῦ Προγράμματος «Σπουδὲς στὴν Ὁρθόδοξη Θεολογία» τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνοικτοῦ Πανεπιστημίου*, τόμ. Δ', Πάτρα 2013, σσ. 438- 455.
- (87) «Ἡ Γένεση τῆς Χριστιανικῆς Λατρείας (Α' αἰ.)», *Πρόσωπα καὶ σταθμοὶ στὴ διαμόρφωση τῆς Θείας Λατρείας* (Πρακτικά ΙΒ' Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, Βόλος 27-29 Σεπτεμβρίου 2010), Ἀθήνα, Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 2014, σσ. 31-155.
- (88) «Ἡ συνάφεια πρωτοτύπου, μεταφράσεως καὶ τρόπου ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν στὴ Θεία Λειτουργία», *Ὁ λειτουργικὸς λόγος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας σήμερα*, Πρακτικά ΙΓ' Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, Ἀθήνα, Ἀποστολικὴ Διακονία, 2015, σσ. 175-184.
- (89) «Οἱ ἀκολουθίαι τοῦ νυχθημέρου κατὰ τοὺς τέσσερις πρώτους αἰῶνες», *Ἐκκλησία*, 92 (1), 2015, σσ. 42-51.
- (90) «Le jeûne eucharistique: approche historique et position pastorale dans l'Église Orthodoxe Grecque d'aujourd'hui», *Jeûne et pratiques de repentance: dimensions communautaires et liturgiques*, Semaines d'études liturgiques Saibt-Serge 2011, Münster, Aschendorff, 2015, σσ. 301-307.

- (91) «Ἐρωτήματα ὡς πρὸς τὴ Λατρεία», «Εἰς ἀπολογίαν τοῦ Εὐαγγελίου» (Φιλ. 1, 17). Ἀπαντήσεις σὲ σύγχρονες προκλήσεις (Πρακτικά ἡμερίδος, Διορθόδοξο Κέντρο Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης, Ἰούνιος 2010), Ἀθήνα, Ἀποστολική Διακονία, 2015, σσ. 35-41.
- (92) «Τὰ Μηναῖα», *Οἱ λειτουργικὲς τέχνες*, Πρακτικά ΙΔ΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, Ἀθήνα, Ἀποστολική Διακονία, 2015, σσ. 107-121.
- (93) «Οἱ ἀκολουθίαι τοῦ νυχθημέρου κατὰ τοὺς τέσσερις πρώτους αἰῶνες», *Οἱ ἀκολουθίαι τοῦ νυχθημέρου*, Πρακτικά ΙΕ΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, Ἀθήνα, Ἀποστολική Διακονία, 2015, σσ. 51-73.
- (94) Ἄρθρα στὴν Μεγάλῃ Ὁρθόδοξῃ Θεολογικῇ Εγκυκλοπαίδειᾳ (σημειώνεται ὁ τόμος καὶ οἱ σελίδες): «Αἰδαῖος καὶ Μάρης» (Α, 212-213) · «Ἄλβα» (Β, 101) · «Ἀλεξανδρινὸς λειτουργικὸς τύπος» (Β, 142-143) · «Ἀλεξόπουλος Στέφανος» (Β, 186) · «Ἀμαλάριος» (Β, 230) · «Ἀναφορὰ ευχαριστιακὴ» (Β, 421-424) · «Ἀντίτυπα» (Γ, 45) · «Ἀντίφωνα» (Γ, 46) · «Ἀποκουκουλισμός» (Γ, 152-154) · «Ἀπόλουσις» (Γ, 172-173) · «Ἀπομύρωμα» (Γ, 176-177) · «Ἀρραβῶν ἢ Μικρὸ Σχήμα» (Γ, 316) · «Βάπτισμα» (Γ, 508-512) · «Βυζάντιο: Λατρεία καὶ λειτουργικὴ ζωὴ» (Δ, 363-371) · «Γάμος (Λειτουργικὴ)» (Ε, 22-33) · «Γενέθλιον Θεοτόκου. Λειτουργικὴ» (Ε, 49-50) · «Εκκλησία-Εκκλησιολογία (Ὁρθόδοξη)» (ΣΤ, 485-503) · «Εορτές, χριστιανικὲς» (Ζ΄, 190-212) · «Θεία Ευχαριστία (το βιβλικὸ υπόβαθρο)» (Η, 87-90) · «Θεία Ευχαριστία (ιεροὶ κανόνες καὶ ιερὰ παράδοση)» (Η, 93-101) · «Κλήρος» (Ι, 96-104).
- (95) «Ἐπιμέρους θεολογικὰ θέματα στὸ ἔργο τοῦ Νικολάου Καβάσιλα Εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν», *Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρίδα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*, 48 (2013), σσ. 229-263.
- (96) «Ὁ Ναὸς καὶ ἡ Συναγωγὴ», *Πειραϊκὴ Ἐκκλησία*, 278 (2016), σσ. 16-18.
- (97) *Λειτουργικὴ, τόμος Β΄ (Ἡ Θεία Εὐχαριστία, μέχρι τὸν 15ο αἰ.)*, Ἀθήνα, Γρηγόρης, 2016, σσ. 851.
- (98) «Ἡ τιμὴ τῶν ἁγίων Ἀγγέλων», Πρακτικά ΙΣΤ΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, Ἀθήνα, Ἀποστολική Διακονία, 2017, σσ. 309-326.
- (99) «Ἐκκλησία καὶ Θεία Εὐχαριστία», *Μωϋσέως Ὡδὴ (ἀφιερωματικὸς τόμος πρὸς τιμὴν τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Μωϋσέως τοῦ Ἀγιορείτου)*, Ἅγιον Ὄρος, Ἱερὰ μεγίστη Μονὴ Βατοπαιδίου, 2017, σσ. 664-678.
- (100) «Τὸ ἁγιαστικὸ ἔργο τῆς Ὁρθόδοξης Λατρείας», *Ἡ Ὁδὸς* (τριμηνιαῖο φυλλάδιο ὀρθοδόξου διδαχῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου), 38 (2017), σσ. 3-5.
- (101) «Εἰσαγωγικὲς σκέψεις στὴν ἱστορία καὶ θεολογία τοῦ Εὐχολογίου», *Ἡ Ὁδὸς* (τριμηνιαῖο φυλλάδιο ὀρθοδόξου διδαχῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου), 39 (2017), σσ. 3-7.
- (102) «Ἡ Θεία Εὐχαριστία ὡς Λειτουργικὴ Θεωρία, Μυστήριον καὶ Σύμβολον (Εἰσαγωγικὰ σχόλια στὴ Μυσταγωγία τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ)», *Χρυσοῦν Ἰωβηλαῖον Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δαγῶν Καὶ Μετεώρων κ.κ. Σεραφεῖμ*, Καλαμπάκα 2016, σσ. 592-601.
- (103) «Παλαιότερες καὶ σύγχρονες θεολογικὲς ἀπόψεις σχετικὰ με τὴν “ἀνανέωση” τῆς Λατρείας στὴν Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία (πρὸς μία συνθετικὴ θεώρηση)», *Δίκαιον Ὁφλημα* (τιμητικὸς τόμος ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι Ἀρχιερατίας τοῦ Μητροπολίτου Καρυστίας καὶ Σκύρου κ.κ. Σεραφεῖμ), Ἀθήνα 2018, σσ. 783-799.
- (104) «Προτεσταντισμὸς καὶ ὀρθόδοξη λατρεία (σχόλια στὸ ἔργο τοῦ Ἰωνᾶ Κίνγκ, *Τελεταὶ θρησκευτικαὶ τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας*, Ἀθῆναι 1851)», *Θεολογία* 89(3), 2018, σσ. 141-175.
- (105) *Εἰσαγωγή στὴν ἱστορία καὶ θεολογία τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων*, Ἀθήνα, Γρηγόρης, 2019.
- (106) «Ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθοῦ στὴν περίοδο τοῦ Τριωδίου καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου», *Οἱ ἱερεῖς Ἀκολουθίαι στὴν περίοδο τῆς «Παρακλητικῆς», τοῦ «Τριψιδίου» καὶ τοῦ «Πεντηκοσταρίου»* (πρακτικά τοῦ ΙΖ΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων), Ἀθήνα, Ἀποστολική Διακονία, 2019, σσ. 153-198.
- (107), *Εἰκὼν τῶν μελλόντων (ἱστορικὲς καὶ θεολογικὲς προσεγγίσεις στὴ Λατρεία τῆς Ἐκκλησίας)*, Ἀθήνα, Γρηγόρης, 2020, σ. 783.

- (108) Άρθρα στη *Μεγάλη Ὁρθόδοξη Χριστιανική Ἐγκυκλοπαίδεια* (ΜΟΧΕ): «Αδδαίος και Μάρης» (Α, 212-213)· «Άλβα» (Β, 101)· «Αλεξανδρινός λειτουργικός τύπος» (Β, 142-143)· «Αλεξόπουλος Στέφανος» (Β, 186)· «Αμαλάριος» (Β, 230)· «Αναφορά ευχαριστιακή» (Β, 421-424)· «Αντίτυπα» (Γ, 45)· «Αντίφωνα» (Γ, 46)· «Αποκουκουλισμός» (Γ, 152-154)· «Απόλουςις» (Γ, 172-173)· «Απομύρωμα» (Γ, 176-177)· «Αρραβών ή Μικρό Σχήμα» (Γ, 316)· «Βάπτισμα» (Γ, 508-512)· «Βυζάντιο: Λατρεία και λειτουργική ζωή» (Δ, 363-371)· «Γάμος (Λειτουργική)» (Ε, 22-33)· «Γενέθλιον Θεοτόκου. Λειτουργική» (Ε, 49-50)· «Εκκλησία-Εκκλησιολογία (Ορθόδοξη)» (ΣΤ, 485-503)· «Εορτές, χριστιανικές» (Ζ', 190-212)· «Θεία Ευχαριστία (το βιβλικό υπόβαθρο)» (Η, 87-90)· «Θεία Ευχαριστία (ιεροί κανόνες και ιερά παράδοση)» (Η, 93-101)· «Κλήρος» (Ι, 96-104)
- (109) «Οἱ μακαρισμοὶ καὶ ἡ Κυριακὴ προσευχὴ στὴ Λατρεία», *Μνήμη π. Γεωργίου Μεταλληνοῦ*, Αθήνα, Λουρίδειον Ἰδρυμα, 2021, σσ. 225-238.
- (110) «Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ αποστόλου καὶ ευαγγελιστοῦ Μάρκου (Ἱστορικο-θεολογικὴ προσέγγιση)», *στον Τιμητικὸ τόμο τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν γιὰ τὴν τριακονταετὴ διακονία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου Α΄*, Αθήνα 2021, σσ. 917-940.
- (111) «Σημαντικοὶ σταθμοὶ στὴ σχέση Λατρείας καὶ Μοναχισμοῦ», *Μοναχισμός (ἱστορικὲς καὶ θεολογικὲς προσεγγίσεις)*, Κύπρος, ἱ.Μ. Τριμυθοῦντος, 2022, σσ. 635-666.
- (112) «Ὁ τοπικὸς ἑορτασμός τῆς συνάξεως τῶν ἁγίων μιᾶς μητροπολιτικῆς περιφέρειας», *Μεσσηνιακὸ Ἀγιολόγιο (Ἀγιολογικὲς προσεγγίσεις)*, Καλαμάτα, Ἱερὰ Μητροπολις Μεσσηνίας, 2022, σσ. 87-90.
- (113) «Τὰ ἀναγνώσματα τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς», *Πειραϊκὴ Ἐκκλησία*, 33, Μάρτιος 2023, σσ. 30-33.
- (114) «Ὁ Γάμος ὡς Μυστήριό τῆς αἰωνιότητος», *Λεῖτον ἔργον (τιμητικὸς τόμος στὴ μνήμη τοῦ καθηγητοῦ π. Δημητρίου Τζέρπου)*, Αθήνα 2023, σσ. 387-395.
- (115) «Ἡ Θεία Εὐχαριστία ὡς Λειτουργικὴ Θεωρία, Μυστήριό καὶ Σύμβολο (Εἰσαγωγικὰ σχόλια στὴν «Μυσταγωγία» τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ)», *Τιμητικὸς τόμος γιὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο Β΄*, Αθήνα, 2023, σσ. 871-882.
- (116) «Εὐχὴ γιὰ τὴ γυναίκα ποὺ ἀπέβαλε», *Ζωὴ ἢ θάνατος (τὸ πρόβλημα τῶν ἐκτρώσεων ἀπὸ ἱατρικὴ, Νομικὴ, Θεολογικὴ, Ψυχολογικὴ καὶ Βιωματικὴ θεώρηση, τόμ. Β΄*, Αθήνα ἐκδ. «Καθ' ὁδόν», 2022, σσ. 851-864.
- (117) «Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου στὴ λειτουργικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας», *στὸν τόνο «Λάζαρε δεῦρο ἔξω». Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου στὴ Θεολογία, τὴ λαογραφία, τὴ λογοτεχνία, τὴν τέχνη, τὴ μουσικὴ*, Λάρνακα, Ι. Ν. Ἀγίου Λαζάρου, 2023, σσ. 83-105.
- (118) «Τὸ Ψαλτήριό στὴ Λατρεία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», *Τὸ ἥθος καὶ ὁ χαρακτήρας τῆς ὀρθοδόξου Λατρείας*, Πρακτικὰ ἸΗ΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, Αθήνα 2024, σσ. 369-381.